

ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กรณีศึกษา
ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

Problems in the enforcement of the Alcohol Control Act B.E. 2551, Case
studies in Hat Yai District, Songkhla

วันเฉลิม ว่องสนั่นศิลป์^{1*}

Wanchlearn Wongsanansin^{1*}

¹ อาจารย์ประจำ, คณะนิติศาสตร์, สาขานิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Lecturer of Faculty of Law, Hatyai University.

* Corresponding author, E-mail: Wanchlearn @hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กรณีศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา ร้านค้าและสถานบริการ จำนวน 120 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พบปัญหาและอุปสรรคดังต่อไปนี้ 1) การบังคับใช้กฎหมายขาดความต่อเนื่องจริงจัง 2) ประชาชน นักเรียน นักศึกษา ร้านค้าและสถานบริการไม่เห็นด้วยกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ที่ห้ามโฆษณาหรือแสดงชื่อเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3) มีค่านิยมการดื่มเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีวัฒนธรรมไทยทำให้เกิดค่านิยมการดื่ม ส่งผลให้เกิดนักดื่มหน้าใหม่ โดยเฉพาะเด็ก เยาวชน

คำสำคัญ: ปัญหา,พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ,จังหวัดสงขลา

Abstract

This research is aimed at to study the problem of the enforcement of the Alcohol Control Act B.E. 2551, a case study in Hat Yai District, Songkhla Province. The data contributors in this research are the general public, students, shops and service facilities of 120 people using questionnaires as tools in data integration

Problems in the enforcement of the Alcohol Control Act B.E. 2551, found the following problems and obstacles: 1) Law enforcement lack serious continuity 2) The public, students, students, shops and service facilities disagree with the Act Alcohol Control B.E. 2551, which prohibits advertisements or displays the names of alcoholic beverages. 3) Has drinking values as part of Thai culture style causes drinking values resulting in new drinkers, especially young children

Keywords: Problem, Alcohol Control Act, Songkhla

บทนำ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันเรื่องดีมีแอลกอฮอล์ทุกชนิดไม่เพียงแต่มีผลเสียต่อสุขภาพของผู้ดื่มเองแล้ว ยังมีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับอุบัติเหตุอันเกิดขึ้นจากการมีนเมาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับชี่ยานพาหนะต่าง ๆ บนท้องถนน

สำหรับผลกระทบของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ในทางการแพทย์มีหลักฐานบ่งชี้ว่าแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มทุกประเภท มีผลกระทบต่อร่างกายและสุขภาพร่างกาย โดยเป็นสาเหตุของโรคต่าง ๆ ได้แก่ โรคตับแข็ง โรคมะเร็ง เป็นต้น และยังมีผลต่อพฤติกรรมด้านอื่น เช่น ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลงทำให้อารมณ์หงุดหงิด นิสัยและพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางก้าวร้าว ในส่วนที่เกี่ยวกับนักเรียน นักศึกษาจะทำให้ความสนใจในการเรียนลดลง สมาธิลดลง นอกจากนี้พบว่า ผู้ที่ดื่มสุราตั้งแต่อายุน้อย ๆ จะเกิดปัญหาที่รุนแรงกว่าและแก้ไขได้ยากกว่า และบุคคลที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประจำมักจะเป็นพวกสูบบุหรี่จงดิต และมีโอกาสที่จะเสพยาเสพติดอื่น ๆ มากกว่าคนทั่วไป สำหรับปัญหาอื่น ๆ อีก ได้แก่ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยมีข้อมูลยืนยันชัดเจนว่า ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ครอบครัวที่ดื่มสุราจะมีความรุนแรงเกิดขึ้นเกือบสี่เท่าของครอบครัวที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์

เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แม้มีโฆษณาเสพติดซึ่งผิดกฎหมายในตัวเอง แต่ก็ถือเป็นสิ่งเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมาย แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมานั้น ย่อมเป็นที่ประจักษ์กันเป็นอย่างดีว่าได้ก่อให้เกิดปัญหาหลายด้าน เมื่อเป็นเช่นนี้ ภาครัฐและนโยบายของรัฐบาลทุกรัฐบาลจะต้องมีแนวนโยบายในการแก้ปัญหาเรื่องนี้อย่างเลี่ยงไม่ได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยกลไกตลอดจนมาตรการทางกฎหมายมาเป็นเครื่องมือในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงพบว่า มีกฎหมายเกี่ยวข้องอยู่หลายฉบับ เป็นลำดับ ได้แก่

1) พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 :ใช้ควบคุมการทำสุรา/การนำสุราเข้ามาใน/การเก็บภาษีอากร/การใช้และการขนสุรา/การขายสุรา ต้องได้รับใบอนุญาต

2) ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับ 253: เป็นกฎหมายที่จำกัดวัน และเวลาจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3) กฎหมายเลือกตั้ง (พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง): ห้ามจำหน่ายสุราในเขตเลือกตั้ง เวลา18.00 น. วันก่อนเลือกตั้ง ถึงวันเลือกตั้ง

4) พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2546: ให้จำหน่ายสุราในเวลาที่กำหนดเท่านั้น (18.00-24.00 น.) ห้ามจำหน่ายแก่ผู้มีอาการเมามา ห้ามมิให้ยินยอมให้เด็ก/เยาวชนเข้าไปในสถานบริการ เป็นต้น

5) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546: ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่าย/ให้สุราแก่เด็กห้ามเด็กซื้อ/เสพสุรา/เข้าไปในสถานที่จำหน่าย/เสพสุรา

6) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522: ห้ามผู้ขับชี่ในขณะมีเมามาสุรา การตรวจทดสอบปริมาณแอลกอฮอล์

7) พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522: ห้ามผู้ได้รับใบอนุญาตขนส่งผู้โดยสารในขณะมีอาการเมามา

8) พระราชบัญญัติวิฤกษ์กระจายเสียง พ.ศ.2498 (2530): ห้ามการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างเวลา 05.00 – 22.00 น. ไม่ห้ามการโฆษณาระหว่างเวลา 22.00-0.500 น. โดยการนำเสนอภาพลักษณะของกิจการ และไม่มีเสียงชวน/อวดอ้างสรรพคุณ, โดยไม่แถมพกให้รางวัล

9) ประกาศคณะกรรมการอาหารและยา: ในการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มีค่าเตือนตามที่กำหนด

10) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522: กฎกระทรวง กำหนดให้ข้อความโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต้องมีลักษณะที่กำหนดไว้

11) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 378: เสพสุราจนมีเมมาประพุดิ่วนวาย, ครองสติไม่อยู่ แม้จะมีกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่หลายฉบับดังกล่าวไว้ข้างต้นก็ตาม แต่ปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็ได้ลดลง รวมทั้งแนวโน้มการมีผู้บริโภคหน้าใหม่เพิ่มมากขึ้น เหตุผลสำคัญที่เป็นเช่นนี้ ส่วนหนึ่งเกิดจากการชักจูงใจโดยการใช้วิธีการที่เรียกว่า การโฆษณาประชาสัมพันธ์ตลอดจนการสร้างภาพลักษณ์ให้เกิดขึ้นกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการออกกฎหมายมาเพื่อควบคุมเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ขึ้นในหลายลักษณะ ในปี พ.ศ. 2551 มีกฎหมายฉบับหนึ่งชื่อ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551 บัญญัติขึ้น จึงเห็นว่าควรมีการวิจัยเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551 กรณีศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษามาตราต่าง ๆ ที่ใช้ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และทราบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นว่าเหตุใดจึงมีการกระทำผิดตามกฎหมายนี้อยู่และทราบถึงกลไกและวิธีการในการกำกับควบคุม เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์จากหน่วยงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะทำให้ประชาชนทั่วไปมีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อมาตรการทางกฎหมายนี้ และได้ข้อเสนอแนะแก้ไขการแก้ไขปัญหาอุปสรรคการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อมีประสิทธิภาพและบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551 อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

จากความเป็นมาและผลกระทบเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งในระดับโลกและในประเทศไทย นั้น พบว่า ผลที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นรวมทั้งสังคมโดยรวมเป็นอย่างมาก แม้ภาครัฐจะได้เงินจากการจัดเก็บภาษีจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมจำนวนมากก็ตาม ในอีกด้านหนึ่ง มีความจำเป็นที่ต้องลดปัญหาหรือจัดการปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงต้องมีนโยบายมาตรการและออกกฎหมายหลายฉบับมาบังคับใช้ในลักษณะแตกต่างตั้งแต่การผลิต การจำหน่าย การบริโภค การเข้าถึงการตรวจจับกุมวัดปริมาณแอลกอฮอล์ ได้มีมาตรการต่าง ๆ ควบคู่กันไป

1. ความเป็นมาเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นศัพท์บัญญัติในกฎหมาย หมายความว่า “สุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ทั้งนี้ ไม่รวมถึงยาวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น” โดยกฎหมายว่าด้วยสุรา คือ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ได้ให้ความหมายของ “สุรา” ไว้ว่า สุรา หมายความว่ารวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุราหรือซึ่ง

ดื่มกินไม่ได้ แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้ว สามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุราหาก สืบค้นคำว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ดั้งเดิม มักใช้คำว่า “สุราเมรัย” ซึ่งแปลได้ว่า “น้ำเมา” โดยคำว่า สุรา ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Liquor หรือ Spirit ความหมายรากศัพท์ดั้งเดิม มีความหมายว่า น้ำเมาที่กลั่น แล้ว ส่วนคำว่า เมรัย หมายถึง น้ำเมาที่เกิดจากการหมักหรือแช่

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ของคำว่า เหล้า แปลว่าน้ำเมาที่กลั่นหรือหมักแล้ว (Alcohol) ดังนั้น ในการออกกฎหมายสมัยใหม่ (Technical Law) จำเป็นต้องใช้ศัพท์เฉพาะ ศัพท์เทคนิคที่ยอมรับ กันโดยทั่วไป เมื่อมีการออกกฎหมายสมัยใหม่เกี่ยวกับสุรา จึงต้องใช้คำเรียกเฉพาะลงไป เมื่อมีการออก กฎหมายที่เกี่ยวข้องขึ้นมา จะพบคำว่า สุรา มากกว่าคำว่าเมรัยหรือเหล้า

ภายหลังปี พ.ศ.2500 เป็นต้นมา กิจการสุราของรัฐได้เริ่มผลิตเป็นอุตสาหกรรม โดยอนุญาตให้ เอกชนมาประมูลการต้มกลั่นและจำหน่ายสุรา มีการออกกฎหมายคือ พระราชบัญญัติสุรา ขึ้นเพื่อ บริหารงานสุราแบบครบวงจร ตั้งแต่การผลิต จำหน่ายสุรา โดยกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการผลิต สุราและนำเข้าสุรา ภาษีสุรา การใช้และการขนส่งสุรา การขายสุรา ทั้งนี้เพื่อการจัดเก็บภาษีอากรเป็นสำคัญ นโยบายของรัฐในช่วงนี้จึงเป็นการส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจสุราโดยการเปิดเสรีการผลิตสุราและการ สนับสนุนการผลิตและจำหน่าย เป็นการส่งเสริมการผลิตสุรภายในประเทศ มีการเก็บภาษีที่ต่ำกว่าสุรา จากต่างประเทศ นโยบายสุราตั้งแต่ปี พ.ศ.2503 มีการเปลี่ยนนโยบายจากการที่โรงงานผลิตสุราเป็นของ รัฐ มาเป็นอนุญาตเอกชนตั้งโรงงานโดยการเปิดประมูลสัมปทานตั้งแต่ พ.ศ.2528 จนถึง พ.ศ.2543 กระทรวงการคลังจึงกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิขอรับใบอนุญาตทำและขายสุรา รวมทั้งกำหนด มาตรการโรงงานสุรา ในประกาศวิธีบริหารงานสุราฉบับที่2 พ.ศ.2543

องค์การอนามัย (WHO) ได้รายงานเกี่ยวกับการตายก่อนวัยอันควรและการบาดเจ็บสูญเสียชีวิตจากการ พิการทุพพลภาพ มีสาเหตุมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงเป็นอันดับ5 ของภาวะความเสี่ยง ภาวะของโรคทั้งหมด 26 ความเสี่ยง รองจากภาวะการขาดอาหาร เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยความดันดัน โลหิตสูง และการบริโภคยาสูบ

ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลเสียด้าน สุขภาพที่เกิดขึ้นเป็นโรคร้ายไข้เจ็บ มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในปี พ.ศ.2522 ที่ประชุมสมัชชาองค์การอนามัยโลกได้ผ่านมติที่ WHOA 32.40 เรียกร้องให้ประเทศสมาชิก “ นำมาตรการที่เหมาะสมทุกวิถีทางมาใช้ในการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประชากรทุกหมู่เหล่า ” และ “พัฒนาแผนงานโครงการต้านป้องกันที่เข้มข้น ซึ่งรวมทั้งการให้ข้อมูล ความรู้ สารสนเทศต่าง ๆ และการออกกฎหมายที่เหมาะสมที่มีประสิทธิผลในการสนับสนุนการดำเนินการที่มีผลต่อการผลิตและการ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” และต่อมาในปี พ.ศ.2526 องค์การอนามัยโลกได้ผ่านมติที่ WHOA 36.12 มีสาระสำคัญให้ประเทศสมาชิก (1) จัดทำนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับชาติที่ชัดเจนและครบถ้วน ทุกด้าน (2) พัฒนากลไกและกิจกรรม ในแผนงานโครงการที่ต่อเนื่องและระยะยาว เพื่อลดการบริโภคและ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ขณะเดียวกันในอีกด้านหนึ่งเกี่ยวกับการควบคุมปัญหาสุรานั้น รัฐมีการออกกฎหมายลูกบทมา บ้าง เช่น กฎกระทรวงการคลัง พ.ศ.2504 จำกัดเวลาขาย รวมทั้งตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับ 253 พ.ศ. 2515 ด้วย (มาตรการควบคุมการเข้าถึงและการหาซื้อ) ซึ่งต่อมาในกฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่น รัฐได้เริ่ม ตระหนักถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุรา จึงมีมาตรการตามกฎหมายต่าง ๆ ได้แก่

- มาตรการจำกัดการดื่ม ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 มาตรา 16(2)
"ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอาหารมีเนมาจนประพฤติ
วุ่นวาย หรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ"

- มาตรการลดอุบัติเหตุ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 43(2)
"ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถยนต์ ในขณะที่เมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น"

- บำบัดรักษา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา49 การควบคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล "ในกรณี
ที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก หรือพิพากษาว่ามีความผิดแต่รอการ กำหนดโทษ หรือรอการลงโทษบุคคลใด
ถ้าศาลเห็นว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดเกี่ยวเนื่องกับการเสพสุราเป็นอาฉิน หรือการเป็นผู้ติดยาเสพติด
ให้ โทษ ศาลจะกำหนดในคำพิพากษาว่า บุคคลนั้นจะต้องไม่เสพสุรา ยาเสพติด ให้โทษอย่างหนึ่งอย่างใด
หรือทั้งสองอย่าง ภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีนับ แต่วันพ้นโทษ หรือวันปล่อยตัวเพราะรอการกำหนด
โทษ หรือรอการลงโทษ ก็ได้ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวในวรรคแรกไม่ปฏิบัติตามที่ศาลกำหนด ศาลจะ สั่งให้
ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลเป็นเวลาไม่เกินสองปีก็ได้" "ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก หรือ
พิพากษาว่ามีความผิดแต่รอการ กำหนดโทษ หรือรอการลงโทษบุคคลใด ถ้าศาลเห็นว่าบุคคลนั้นได้กระทำความ
ผิดเกี่ยวเนื่องกับการเสพสุราเป็นอาฉิน หรือการเป็นผู้ติดยาเสพติดให้ โทษ ศาลจะกำหนดในคำ
พิพากษาว่า บุคคลนั้นจะต้องไม่เสพสุรา ยาเสพติด ให้โทษอย่างหนึ่งอย่างใด หรือทั้งสองอย่าง ภายใน
ระยะเวลาไม่เกินสองปีนับ แต่วันพ้นโทษ หรือวันปล่อยตัวเพราะรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษ ก็ได้
ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวในวรรคแรกไม่ปฏิบัติตามที่ศาลกำหนด ศาลจะ สั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ใน
สถานพยาบาลเป็นเวลาไม่เกินสองปีก็ได้"

- มาตรการพระราชบัญญัติอาหารโดยออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 275 (พ.ศ.2546)
ออกเป็นสลากคำเตือนในผลิตภัณฑ์สุรา ฉลากของสุรา ต้องแสดงรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ข้อความ คำเตือน: ห้ามจำหน่ายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า18ปี การดื่มสุราทำให้ความสามารถในการ
ขับขี่ยานพาหนะลดลง

"เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ไม่ควรดื่ม" เป็นภาษาไทย โดยใช้ ตัวอักษรเส้นทึบขนาดความสูงไม่น้อย
กว่า 5 มิลลิเมตร อยู่ในกรอบที่แยกส่วนจากข้อความอื่น สีของกรอบและข้อความตัดกับสีพื้นของฉลากจน
อ่านได้ชัดเจน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา นโยบายการควบคุมปัญหาสุราได้ขยายตัวกว้างขวางมากขึ้น
ทั้งนี้ เนื่องมาจากการปฏิรูปทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2540 หมวด5 แนวนโยบาย
พื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา82 ว่า "รัฐต้องจัดและส่งเสริมสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน
และมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง" และมีการกำหนดเป็นนโยบายเกี่ยวข้องกับสุขภาพและปฏิรูประบบ
สุขภาพแห่งชาติ มีการจัดตั้งหน่วยงานที่มีชื่อว่า สำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)ทำให้เกิดการ
ออกกฎหมายใหม่และมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ใน
รัฐธรรมนูญ 2550 มีแนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรมในมาตรา
80 ว่า "รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม

จะเห็นได้ว่า การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของไไทยนั้น เริ่มต้นอย่างจริงจังตั้งแต่ปี พ.ศ.2540
มีหน่วยงานใหม่เกิดขึ้น มีนโยบายและมาตรการตามกฎหมายที่มีอยู่เดิม เพิ่มเติม และมีการรณรงค์โดย
ภาคส่วนต่าง ๆ ตระหนักถึงปมปัญหาที่เกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ก็พบว่าปัญหาที่เกิดจากเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ โดยเฉพาะปัญหาอุบัติเหตุที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงเทศกาลวันหยุดต่าง ๆ ของไทย

ยังสูงอยู่ การสำรวจของสำนักสถิติแห่งชาติปี 2546 พบว่า คนไทยดื่มสุรา 18.6 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 35.4 ของประชากร แสดงถึงข้อมูลสถานการณ์ดื่มตั้งแต่อายุ 12-19 ปี มีพฤติกรรมการดื่มแบบอันตราย โดยมีปริมาณเฉลี่ยเกิน 100 กรัม แอลกอฮอล์ต่อวันที่ดื่มเบียร์มากกว่า 3 ขวดต่อวันที่ดื่ม นอกจากนี้เยาวชนสามารถพบเห็นโฆษณาวันละหลาย ๆ ครั้งในทุกสื่อ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการโฆษณาทำให้เพิ่มความอยากภาครัฐจึงมีการออกกฎหมายเฉพาะขึ้นมาเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปี พ.ศ.2551 มีชื่อว่าพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กำหนดมาตรการสำคัญเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังต่อไปนี้

ประการแรก : มาตรการให้ปฏิบัติ

มาตรา 26 ให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีบรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลิตหรือนำเข้าทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุม ประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(2) การอื่นตามที่คณะกรรมการควบคุมกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ประการที่สอง: มาตรการห้ามปฏิบัติ(มาตรา27-32)

มาตรา 27 ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้

(1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา

(2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยขายยา

(3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร

(4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก

(5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

(6) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

(7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป

(8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา29 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลดังต่อไปนี้

(1) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(2) บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้

ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา29 และ30(1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 30 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) ใช้เครื่องขายอัตโนมัติ

(2) การเร่ขาย

(3) การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย

(4) ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการชิงโชค การชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือแก่ผู้นำหีบห่อหรือสลากหรือสิ่งอื่นใดเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ

(5) โดยแจก แถม ให้ หรือแลกเปลี่ยนกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือกับสินค้าอื่น หรือการให้บริการอย่างอื่นแล้วแต่กรณีหรือแจกจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะเป็นตัวอยางของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือเป็นการจูงใจสาธารณชนให้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขการขายในลักษณะที่เป็นการบังคับซื้อเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์โดยทางตรงหรือทางอ้อม

(6) โดยวิธีหรือลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 30 (2) (3) (4) (5) หรือ (6) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำหรับกฎหมายที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ คือพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ซึ่งจัดไว้ว่าเป็นกฎหมายภายใน ประเภทกฎหมายสารบัญญัติ กล่าวคือบรรดากฎหมายที่บัญญัติขึ้นจากกระบวนการบัญญัติกฎหมายตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญหรือเป็นกฎหมาย

กฎหมายต่างประเทศกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศต่าง ๆ พบว่ามีการออกกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ ในกำควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พอสรุปได้ ดังนี้ 1) ประเทศอังกฤษมีมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้ จากเหตุการณ์ไคกนาฏกรรมเฮเซล (The Heysel Disaster) ค.ศ.1985 และเหตุการณ์ฮิตโบโรในปี ค.ศ.1989 ซึ่งมีสาเหตุจากการมีแฟนฟุตบอลดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนการแข่งขัน และจากอิทธิพลของการบริโภคแอลกอฮอล์ จนมีการออกกฎหมายที่ชื่อว่า The Sporting Events (Control of Alcohol etc.) Act 1985 อันเป็นกฎหมายห้ามไม่ให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสนามกีฬาขณะมีการแข่งขันอยู่มีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในสนามกีฬาฟุตบอลและสนามกีฬาอื่น ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ตลอดจนกำหนดความผิดแก่ผู้ครอบครองเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะแข่งขันยังดำเนินการอยู่ หรือผู้ชมกีฬาที่บริโภคขณะกำลังเดินทางมาชมการแข่งขันโดยรถขนส่งมวลชนหรือรถโดยสารสาธารณะอื่น ๆ และยังคงควบคุมบรรจุภัณฑ์ (เช่น ขวด) ที่อาจถูกนำไปใช้ในการทำร้ายร่างกายผู้อื่นในสนาม เป็นต้น นอกจากนี้ในประเทศอังกฤษยังใช้วิธีการควบคุมแบบให้อุตสาหกรรมควบคุมกันเอง (Self Regulatory Control) ซึ่งมุ่งควบคุมเนื้อหาการโฆษณา รวมทั้งช่องทางในการโฆษณา โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกำกับการโฆษณาในทางปฏิบัติ ซึ่งมาจากผู้แทนบริษัทโฆษณา บริษัทตัวแทนและบริษัทสื่อ ทั้งนี้จะถูกควบคุมโดยรัฐ คือคณะกรรมการสุขภาพของสภาผู้แทนราษฎร (The House of Common Health Select Committee) พบว่า การควบคุมกันเอง ในแง่ที่ไม่เน้นไปทำการชักจูง หรือสะท้อนค่านิยมของเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี ห้ามผู้มีอายุต่ำกว่า 25 ปีร่วมแสดงหรือเป็นส่วนหนึ่งของการโฆษณา ไม่เน้นว่าการดื่มเข้ากับ ความกล้าหาญ ความตึงตูดทางเพศ เย้ายวนใจ ไม่เน้นความแรงของดีกรี ไม่เชื่อมโยงกับการประสบความสำเร็จหรือการเข้าสังคมโดยมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างไรก็ตามในประเทศอังกฤษไม่มีมาตรการควบคุมกำไรให้ทุนสนับสนุนอุปถัมภ์หรือการให้สปอนเซอร์ด้านกีฬาแต่อย่างใด ทำให้มองว่าเป็นช่องว่างที่กฎหมายครอบคลุมไม่ถึง เช่น การที่คาร์ลิง (Carling) สนับสนุนฟุตบอล English Football League Cup ตลอดจนมีปัญหาเกี่ยวกับสื่อสมัยใหม่แบบดิจิทัล (Digital Media) และสังคมออนไลน์ (Social Network) ที่มีการแพร่หลายมากขึ้น

2) สหรัฐอเมริกา มีมาตรการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แต่ละมลรัฐที่จะมีการออกกฎหมายควบคุมหรือกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการโฆษณา ส่วนใหญ่จะควบคุมด้วยการกำหนดสื่อโฆษณาที่ใช้ในการเผยแพร่ประกอบกับการกำหนดเนื้อหาการโฆษณาและสถานที่ที่อาจให้แสดงการโฆษณาด้วย เช่น กำหนดว่าการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในบางสถานที่ (บนรถโดยสารประจำทาง อาคารสาธารณะ สนามกีฬา) เป็นสิ่งที่มลรัฐสามารถออกกฎหมายห้ามได้นอกจากนี้ในรัฐยูทาห์ เพนซิลวาเนีย กำหนดห้ามโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา การห้ามโฆษณาบนกระดานแจ้งข่าวในรัฐมีไม่น้อยกว่า 500 ฟุต จากโรงเรียน โบสถ์หรือสนามเด็กเล่น

3) กลุ่มประเทศยุโรป ได้แก่ สหภาพยุโรปกำหนดให้มีการตราข้อกำหนด (Directive) กำหนดให้การถ่ายทอดสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ข้ามพรมแดน หากเกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ผู้ถ่ายทอดต้องคำนึงถึงกฎหมายของแต่ละประเทศสมาชิกผู้รับการถ่ายทอดสดด้วยในประเทศเยอรมัน มีการกำหนดช่วงเวลาในการเผยแพร่โฆษณาว่าสามารถทำได้ภายหลังเวลา 18.00 น. และการจำกัดการเข้าถึงภาพยนตร์หรือรายการโฆษณาที่เกี่ยวกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์สำหรับเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ในประเทศใช้มาตรการห้ามการโฆษณาโดยกำหนดช่วงเวลายังมีอีกหลายประเทศคล้ายกัน อาทิเช่น บัลแกเรีย ฮังการี อิตาลี โปรตุเกส ลิทัวเนีย เป็นต้น แต่ช่วงเวลาที่ห้ามการโฆษณามีความแตกต่างกันไปบ้าง

และสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของ บัณฑิต ศรไพศาล (2553) ได้อธิบายถึง พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในการประชุมวิชาการสุราระดับชาติครั้งที่ 6 พอสรุปได้ว่า กฎหมายฉบับนี้นับเป็นกฎหมายเพื่อควบคุมปัญหาสุราโดยตรงฉบับแรกของไทย ในส่วนที่ดำเนินการได้ดีแล้วคือการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติและระดับจังหวัด การออกกฎหมายลูก ตลอดจนการทำให้ประชาชนรับรู้มาตรการต่าง ๆ ในกฎหมายส่งผลให้การไปซื้อหรือการซื้อได้และการตี้มและการตี้มในสถานที่ห้ามจำหน่ายและห้ามตี้มลดลง การไปซื้อในเวลาห้ามจำหน่ายลดลง สัดส่วนของผู้เห็นโฆษณา ลดลงสำหรับภารกิจที่เป็นโอกาสภายใต้กฎหมายนี้ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น จริงจัง ทั้งการห้ามเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี ซื้อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ การห้ามซื้อในเวลาและสถานที่ห้ามซื้อ ตลอดจนการกำหนดเพิ่มพื้นที่รอบสถานศึกษาเป็นพื้นที่ห้ามจำหน่ายสุรา นอกจากนี้ภารกิจที่เป็นโอกาสนอกเหนือจากกฎหมายนี้ได้แก่ ควรกำหนดเพิ่มเติมมาตรการที่ยังไม่ได้ระบุนายละเอียดใน พ.ร.บ. นี้ ได้แก่ มาตรการทางภาษีและราคา มาตรการจำกัดความหนาแน่นของจุดจำหน่ายโดยการควบคุมใบอนุญาตผลิตและจำหน่าย มาตรการป้องปราม อันตรายจากการตี้มแล้วขับ เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กรณีศึกษาในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” ในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ การทำวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

1.2 แบบสอบถาม เป็นสองกลุ่มได้แก่แบบสอบถามกลุ่มประชาชนนักเรียนนักศึกษา และกลุ่มร้านค้าสถานบริการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชน นักเรียน นักศึกษาและกลุ่มร้านค้าสถานบริการ ทั้งนี้ อำเภอหาดใหญ่มี ประชากรทั้งสิ้น 18,579 คน

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรดังกล่าว ใช้การกำหนดขนาดของตัวอย่าง (Sample Size Determination) ของ Yamane ค่าความเชื่อมั่นที่ $\pm 10\%$ จำนวน 120 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดแบบสอบถามเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ประชาชนทั่วไป นักเรียนและนักศึกษาและกลุ่มที่ 2) ร้านค้าที่มีการจำหน่ายเครื่องตัด แอลกอฮอล์ และสถานบริการประเภทต่าง ๆ

โดยการสร้างแบบสอบถามขึ้นในกลุ่มแรกแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบไปด้วย สถานภาพ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ตัดเครื่องตัดแอลกอฮอล์ที่ดื่มเป็นประจำ

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับมาตรการต่างในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตัดแอลกอฮอล์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพ ตัวอย่างของป้ายโฆษณา

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตัด แอลกอฮอล์ ในอำเภอหาดใหญ่ประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับความสม่ำเสมอจริงจัง ในการบังคับใช้ คำถามบทบาทเจ้าหน้าที่การปฏิบัติตามกฎหมาย ความพึงพอใจต่อกฎหมาย และข้อ กฎหมายเกี่ยวกับโทษที่กฎหมายกำหนด และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สำหรับแบบสอบถามในกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย 3 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบไปด้วย เพศ อายุ การศึกษา ประเภทกิจการ

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับมาตรการต่างในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตัดแอลกอฮอล์ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ที่กฎหมายห้าม

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตัดแอลกอฮอล์ ในอำเภอหาดใหญ่ประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับความสม่ำเสมอจริงจัง ในการบังคับใช้ ความพึงพอใจต่อกฎหมาย และข้อกฎหมายเกี่ยวกับโทษที่กฎหมายกำหนด และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและข้อความถามของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะมา พัฒนาเป็นแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง และได้ทดสอบนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ทราบข้อบกพร่องด้านข้อความความยากง่าย หลังจากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขและจัดทำแบบสอบถามขึ้น ตามข้อเสนอแนะที่ได้จากการทดสอบ เมื่อได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จึงนำไปให้ประชากรกลุ่ม ตัวอย่างตอบ ทั้งนี้ได้ให้นักวิจัยและผู้ช่วยวิจัยในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้วิธีวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงปริมาณได้แก่ ค่าร้อยละ จากแบบสอบถาม และจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง มาใช้วิเคราะห์ประกอบกันตามประเด็นหัวข้อที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ ในลักษณะของการประสานข้อมูลเข้าด้วยกัน โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) ตามขอบเขตที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

กลุ่มที่ 1 : ประชาชน นักเรียน นักศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไปร้อยละ 60.00 เพศชายร้อยละ 70.00 อายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 80.00 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 72.00 มีประสบการณ์ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 100.00 โดยมีสาเหตุและแรงจูงใจให้ดื่มมากที่สุดคือ หาซื้อง่าย คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ เพื่อนชักชวน คิดเป็นร้อยละ 15.00 สำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มอยู่บ่อย ๆ เป็นประจำ คือ เหล้าแดง คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมาคือเบียร์ คิดเป็นร้อยละ 25.00

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างรัฐ/ทราบมาบ้าง คิดเป็นร้อยละ 55.00 โดยรู้จักสตีกเกอร์/ป้าย รมรงค์ที่ติดไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 35.00

สำหรับมาตรการตามกฎหมายนี้ที่ทราบ/พบเห็นมากที่สุดคือ มาตรการห้ามขาย คิดเป็นร้อยละ 60.00 ด้านช่องทาง/สื่อที่ทำให้ทราบ/พบ มาตรการห้ามขาย ห้ามดื่ม ห้ามโฆษณา คือทราบจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาคือทราบจากการณรงค์ของจังหวัดร่วมกับองค์กรเครือข่ายเอกชน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และจากสื่ออินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์ คิดเป็นร้อยละ 20.00 การซื้อหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถหาซื้อได้จากร้านของชำ/โชห่วย มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือร้านสะดวกซื้อที่เปิดตลอด 24 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 40.00 มาตรการห้ามดื่ม ด้านสถานที่ห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น กลุ่มตัวอย่างทราบถึงมาตรการ คิดเป็นร้อยละ 70.00 โดยมีความเห็นต่อมาตรการห้ามดื่มว่า ส่งผลต่อสังคมคือ ทำให้คนดื่มเหล้าลดลงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ ทำให้อุบัติเหตุลดลง คิดเป็นร้อยละ 30.00 และทำให้การทะเลาะวิวาทลดลง คิดเป็นร้อยละ 30.00

มาตรการในกฎหมายนี้ที่มีผลทำให้คนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลง คือ มาตรการห้ามขายในสถานที่ เช่น วัด สถานศึกษา หอพัก บิมน้ำมัน คิดเป็นร้อยละ 40.00

ด้านมาตรการห้ามโฆษณาหรือ แสดงชื่อ/เครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 70.00 ไม่เห็นด้วยที่กฎหมายห้ามโฆษณา โดยมีจำนวนร้อยละ 100.00 เคยพบเห็นป้ายที่แสดงชื่อเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามถนน หน้าร้านค้า สถานบริการ และป้ายที่พบเห็นดังกล่าวนี้ กลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าเป็นป้ายโฆษณาที่หยาบหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรงชัดเจนมาก คิดเป็นร้อยละ 100.00 ป้ายเหล่านี้เมื่อพบเห็นแล้ว คิดว่าเป็นการชักจูงใจให้อยากดื่มหรือไม่ พบว่าร้อยละ 80.00 เห็นว่าไม่เป็นการชักจูงใจให้ดื่มโดยตรง/โดยอ้อม แม้ได้เห็นป้ายโฆษณาเหล่านั้น เห็นว่าเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถานที่นั้น ๆ มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่าย สำหรับวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีจุดประสงค์เพื่อตรวจจับนักดื่ม นักเที่ยว ร้านค้า สถานบริการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือเพื่อลดปัญหาด้านอาชญากรรม คิดเป็นร้อยละ 20.00

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย ในอำเภอหาดใหญ่ พบว่ามีการบังคับใช้เป็นประจำสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 40.00 เจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบังคับใช้กฎหมายคือ ตำรวจ คิดเป็นร้อยละ 85.00 ส่วนเจ้าหน้าที่สรรพสามิต คิดเป็นร้อยละ 15.00 ตามลำดับ สำหรับวิธีการในการบังคับใช้กฎหมายนี้ควรปฏิบัติโดยเน้น มาตรการด้านการขายในวันหยุดสำคัญ ๆ เช่น วันสำคัญทางศาสนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.00 ความพึงพอใจในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่นั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจร้อยละ 70.00 ไม่พึงพอใจร้อยละ 20.00 โดยมีเหตุผลแสดงถึงความไม่พึงพอใจตามลำดับดังนี้คือ อาจมีการเรียก/รับผลประโยชน์/สินบน, พุดจาไม่ดีกับประชาชน, ทำให้บรรยากาศ

ในการตีพิมพ์เสียไป,มักใช้อำนาจมากเกินไปเกินกว่าเหตุ,ไม่มีความยุติธรรมชอบเลือกปฏิบัติ,ทำงานล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพ

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการบังคับใช้ของเจ้าหน้าที่ ให้มีความยุติธรรมแก่ประชาชนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.00

สำหรับความเหมาะสมของโทษในความผิดต่าง ๆ ในข้อกฎหมายนี้ได้แก่ ความผิดฐานขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้ามขาย พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่า เหมาะสมดีแล้ว คิดเป็นร้อยละ 70.00 ส่วนความผิดฐานโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เห็นว่าไม่เหมาะสม ร้อยละ 80.00

ความเหมาะสมของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 อยู่ในลำดับตีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.00

กลุ่มที่ 2 : ร้านค้าและสถานบริการ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่ามีประเภทของสถานบริการเป็นสถานบริการ (มีใบอนุญาต)ประเภทที่ 2 มากที่สุดคือ ร้อยละ 75.00

ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่าง รู้จัก/ทราบถึงข้อกฎหมายนี้เป็นอย่างดี คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยรู้จากช่องทาง จากสื่อวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00

สำหรับมาตรการตามกฎหมายนี้ที่ท่านทราบ/พบเห็นมากที่สุดคือ มาตรการห้ามขาย คิดเป็นร้อยละ 100.00 มาตรการห้ามขาย ห้ามดื่ม ห้ามโฆษณามีผลต่อยอดขายหรือไม่ พบว่ามีผลทำให้ยอดขายลดลงอย่างมาก และมีผลทำให้ยอดขายลดลงปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.00 และกลุ่มตัวอย่างทราบว่า มีกฎหมายห้ามขายแก่เด็ก เยาวชน และคนเมาถึงร้อยละ 100.00 และเคยขายให้แก่เด็ก เยาวชน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการห้ามขาย ส่งเสริมการขายโดยการลดแลก แจกแถม ให้รางวัล ชิงโชค กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 75.00 ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 25.00 นอกจากนี้ยังมีความไม่เห็นด้วยกับการที่กฎหมายห้ามโฆษณาหรือแสดงชื่อ เครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 100.00

คำถามเกี่ยวกับป้ายโฆษณาว่า ในร้านหรือสถานบริการมีป้ายโฆษณา/แสดงชื่อเครื่องหมายหรือไม่ และใครจัดทำนั้น พบว่าในร้านหรือสถานบริการมีป้ายดังกล่าวโดยมีผู้อื่นจัดทำมาให้ติด/แสดง คิดเป็นร้อยละ 50.00 และร้อยละ 50.00 ตอบว่า มีโดยจัดทำป้ายเหล่านั้นเอง สำหรับประเภทของป้าย พบว่าเป็นป้ายกล่องไฟ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และเป็นป้ายชื่อร้านร้อยละ 25.00 ส่วนความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดเรื่องข้อกำหนดที่กฎหมายอนุญาตเกี่ยวกับป้ายหรือการโฆษณา/แสดงชื่อ/เครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น กลุ่มตัวอย่างพอทราบจากการชี้แจงของเจ้าหน้าที่ตำรวจ คิดเป็นร้อยละ 50.00 ได้คำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่า กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจจับนักดื่ม นักเที่ยว ร้านค้า สถานบริการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.00

ข้อมูลเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายนี้ ในอำเภอหาดใหญ่ โดยกลุ่มร้านค้าและสถานบริการพบว่าการบังคับใช้เป็นประจำสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาเป็นการบังคับใช้เป็นครั้งคราว จะเน้นเฉพาะช่วงเทศกาลวันหยุดสำคัญ ๆ คิดเป็นร้อยละ 25.00 เจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการบังคับใช้กฎหมายคือ ตำรวจ คิดเป็นร้อยละ 75.00 สำหรับวิธีการบังคับใช้กฎหมายนี้ควรปฏิบัติโดยเน้นการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชน ร้านค้า สถานบริการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 ประเด็นการถูกตรวจ ตักเตือน จับกุม จากมาตรการในกฎหมายนี้โดยเจ้าหน้าที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างตอบว่า เคยถูกจับ

ตักเตือน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ด้านความพึงพอใจในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจร้อยละ 75.00 ไม่พึงพอใจร้อยละ 25.00 โดยมีเหตุผลแสดงถึงความไม่พึงพอใจตามลำดับดังนี้คือ มักใช้อำนาจมากเกินไปเกินกว่าเหตุ,ไม่มีความยุติธรรม ชอบเลือดปฏิบัติ,ทำงานล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพ,อาจมีการเรียกรับผลประโยชน์/สินบน

ความเหมาะสมของโทษต่าง ๆ ของกฎหมายนี้ ได้แก่ความผิดฐานขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในสถานที่ห้ามขาย พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่า เหมาะสมดีแล้ว คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนในความผิดฐานโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เห็นว่าไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100.00

สรุปและอภิปรายผล

1. ปัญหาอุปสรรคการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551 อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เจตนารมณ์หรือความมุ่งหมายในการออกกฎหมายฉบับนี้ คือ ประการแรก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญ ได้แก่ 1) ปัญหาสุขภาพ 2) ปัญหาครอบครัว 3) ปัญหาอุบัติเหตุ 4) ปัญหาอาชญากรรมส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ประการที่สอง สมควรกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ 1) มาตรการให้ผู้ผลิต/ผู้นำเข้า ปฏิบัติ 2) มาตรการห้าม ได้แก่ การห้ามขาย การห้ามบริโภค การห้ามโฆษณา 3) มาตรการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟู ประการที่สาม เพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย ประการที่สี่ เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องจะพบว่า กฎหมายฉบับนี้ต้องการลดอิทธิพลของสื่อและการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งจำกัดพื้นที่การเผยแพร่/การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย อันจะส่งผลกลับไปยังปัญหาประการแรกที่เกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นเมืองใหญ่มีระบบเศรษฐกิจที่เติบโตมากขึ้นโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว มีสถานประกอบการ ธุรกิจสถานบันเทิงที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งในอดีตจะพบเห็นการใช้สื่อในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อย่างดาษดื่นทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ ป้ายประชาสัมพันธ์ การใช้สื่อผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมาก จนเป็นเหตุให้เกิดภาพลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และส่งผลทางจิตวิทยาและเกิดค่านิยมต่อกลุ่มนักดื่มหน้าใหม่ ได้แก่ กลุ่มสตรี กลุ่มเด็กและวัยรุ่น เป็นต้น นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่า ยังขาดความต่อเนื่องด้านการบังคับใช้กฎหมายและโดยที่กฎหมายฉบับนี้ (พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551) เป็นกฎหมายเทคนิค (technical law) ที่มีบทบัญญัติหลายส่วนแตกต่างไปจากความเข้าใจทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากผลสำรวจ พบว่าผู้ประกอบการร้านค้าที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังมีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมายโดยมีการติดป้ายโฆษณาที่ผิดกฎหมาย ดังนั้น ควรให้เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังอย่างต่อเนื่องตามมาตรการการติดป้ายโฆษณาที่ผิดกฎหมาย โดยใช้มาตรการลงโทษมาใช้บังคับในความรับผิดชอบโดยเด็ดขาด แต่ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นสถานบริการ ร้านค้า รวมถึงประชาชน นักเรียนนักศึกษา ที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าว มิได้ถูกลงโทษตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวเลย จึงทำให้ไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

- จันทิมา ธนาสว่างกุล. (2555) สารของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ใน นิติเวชศาสตร์ และกฎหมายการแพทย์ โดยแสวง บุญเฉลิมวิภาส (บรรณาธิการ).กรุงเทพฯ: วิทยาลัยน ชุชณะ รุ่งปัจฉิม และเชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล. (พฤษภาคม – สิงหาคม 2553).“ผลการบังคับใช้กฎหมาย ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551”.วารสารมหาวิทยาลัยปทุมธานี.ปีที่ 2, ฉบับที่ 2
- ดิเรก ควรสมาคม. (2552).“พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์” วารสารกระบวนการยุติธรรม. เล่ม ที่ 2, ปีที่ 2
- บัณฑิต ศรีไพศาล, จุฑาภรณ์ แก้วมุงคุณ, และ กมลลา วัฒนพร. (2553).รายงานสถานการณ์สุราประจำปี พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ:ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- สำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์.(2553)พระราชบัญญัติควบคุม.เครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัทสามจุดหนึ่งสี่จำกัดGlobal Status ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2553)ยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ. กรุงเทพฯ : บริษัท เดอะกราฟิ โกซิสเต็ม จำกัด.